

PARİS
NEFES
ALİYOR

14

HELSİNKİ
İKLİM SAATİ
GELİŞTİRDİ

30

AYIN
ŞEHİRİ
KINGSTON

32

DÜNYA KENT GÜNDEMİ

Aylık Süreli Yayın **Nisan 2020 // 01**

MONTREAL'DEN
SOKAKTA YASAYAN
İnsanlar sorununa çözüm

DÜNYA KENT GÜNDEMİ

Aylık Süreli Yayın Nisan 2020 // 01

İmtiyaz Sahibi
İzmir Büyükşehir Belediyesi

Yayına Hazırlayan
GODA Reklamcılık Ltd. Şti.

Yayın Türü
Aylık Süreli Yayın

TUNÇ SOYER
İzmir Belediye Başkanı

SUNUŞ

Yeni bir yüzyılın, yeni bir dönemin içindeyiz. Büyük alt üst oluşların yaşandığı, her alanda yeni paradigmalara ortaya çıktığı ve her bireyin, kurumun kendisini adeta sürekli yeniden tanımlamak zorunda olduğu bir andayız... Bu çerçevede yeni bir kent anlayışı kendini dayatmaktadır. Kentsel yaşam; yönetsel, ekonomik, sosyolojik, ekolojik, toplumsal kısacası yaşamın bütün alanlarında kendini yeniden üreten bir içeriktedir ve biz kent yöneticileri bütün bu süreçlerin öznesi olarak büyük değişimi en iyi biçimde karşılamak ve cevaplamak zorundayız.

Ülkemizde 31 Mart'ta ve 23 Haziran'da ortaya çıkan değişim dinamiği bugüne kadar kentlerimizi çağın, bilimin, insani ihtiyaçların doğrultusunda yönetememiş bir anlayışın sonuydu. Bu yeni başlangıcı sürekli hale getirmek, kentlerimizi dünya kentlerinin gündemiyle eşitlemek ve bir bütün olarak kentsel dönüşümü her alanda yapısal bir içeriğe kavuşturmak bizim en temel sorumluluğumuza dönüşmüş durumdadır. Bunun farkındayız ve gereğini en iyi biçimde yapacağız.

Sosyal demokrat kent yönetimleri olarak ülkemiz kentlerinde büyük bir sıçramayı hedefliyoruz. Bunun için dünyadaki teorik ve pratik süreçleri yakından takip edeceğiz. Bunun gereğine inanıyoruz çünkü, kentlerde yaşanan değişim ve yükselen toplumsal talepler birbirini etkilemekte ve yeni bir değişimi önümüze koymaktadır.

Dünya Kent Gündemi; dünyadaki yeni gelişimleri, tartışmaları ve hayata geçirilen yeni projeleri, teorik planda ortaya çıkan kente ilişkin yeni çözümlenmeleri ülkemize taşımaya hedeflemekte ve bu alandaki bilgi birikimine katkı sunmayı amaçlamaktadır.

İÇİNDEKİLER

4

5

06

10

12

14

20

24

30

32

**MONTREAL'DEN
SOKAKTA
YAŞAYAN
İNSANLAR
SORUNUNA
ÇÖZÜM**

**SOSYAL YÖNDEN
SORUMLU
ŞEHİR
AVİLES**

**LONDRA BELEDİYESİ,
UCUZ VE
YENİLENEBİLİR
ENERJİ
İÇİN LONDON POWER
ADLI BİR ŞİRKET KURUYOR**

**PARİS
NEFES
ALİYOR**

**KRAKOW BELEDİYESİ,
ÇEVRE
KİRLİLİĞİNE
KARŞI DRONELARLA
MÜCADELE EDİYOR**

**ZAGREP'TE
TELEFON
BAĞIMLISI
YAYALARI KORUYAN
BİR PROJE
GELİŞTİRİLDİ**

**HELSİNKİ
İKLİM SAATİ
GELİŞTİRDİ**

**AYIN
ŞEHİRİ
KINGSTON**

MONTREAL'DEN
SOKAKTA YAŞAYAN
İNSANLAR SORUNUNA
ÇÖZÜM

“
Montreal'in ilk kadın Belediye Başkanı Valérie Plante,
2018 yılında evsizlere yönelik olarak üç yıllık,
6 milyon dolar bütçeye sahip bir program açıkladı.
Montreal Belediyesi, proje ile evsizlere konut ve hizmet
sunmaya odaklanmanın ötesinde, soruna daha
bütüncül bir çözüm sunmayı hedefliyor.

”

Montreal'in ilk kadın Belediye Başkanı Valérie Plante

8

Projede; evlerini kaybetme tehlikesi yaşayanların korunması, hizmetlerin daha kolay erişilebilir olması, kamusal alana yönelik sorunların belirlenmesi, kamu kurumları ile özel paydaşların iş birliklerinin geliştirilmesi gibi hedefler var.

1 milyon 750 bin nüfusa sahip Montreal'de, yaklaşık 15-20 bin evsiz olduğu tahmin ediliyor. Önümüzdeki 4 yıl boyunca, belediye yaklaşık 950 sosyal konut inşa edecek ve kronik evsiz insanlara yönelik yaklaşımlar geliştirecek. Belediye Başkanı Valérie Plante'ye göre, Montreal'in evsizlikle mücadele konusundaki yeni planı, yalnızca sokaklarda ve sığınaklarda yaşayan 3.000 kişiyi değil, aynı zamanda "gizli evsiz" olarak adlandırılan çok daha büyük sayıları da hedefleyecek.

Proje kapsamında, belediye sokakta yaşayan insanlara yiyecek, giyecek yardımının yanı sıra sağlık hizmetleri sunacak ve iş olanakları yaratmanın yollarını arayacak. Projenin alt hedef-

lerinden bir tanesi de sokakta yaşayan insanların ayrımcılığa maruz kalmadan bu hizmetlere kolayca ulaşabilmelerini sağlamak. Program yetkilileri, bu programın temel bir yönünün de evsizlere sunulan tüm hizmetlerin güvenli ve erişilebilir hale getirilmesi olduğunu söylüyorlar. Kadınlar, madde bağımlıları veya zihinsel bozuklukları olan insanlar ve özel ihtiyaçları olan diğer kişiler kendilerini güvende hissetmedikleri zaman hizmetleri kullanmaktan kaçındıklarına vurgu yapıyorlar.

“
Önümüzdeki 4 yıl boyunca,
belediye yaklaşık **950 sosyal konut inşa edecek** ve
kronik evsiz insanlara yönelik yaklaşımlar geliştirecek.
”

“
1 milyon 750 bin nüfusa sahip Montreal'de,
yaklaşık 15-20 bin evsiz olduğu tahmin ediliyor.
”

9

Programın diğer bir önemli amacı da, sokakta yaşayan insanların maruz kaldıkları ayrımcılığı ortadan kaldırarak onların kamusal alanda toplumla bütünleşmelerini sağlamak. ■

SOSYAL YÖNDEN SORUMLU ŞEHİR AVILES

İspanya'nın Aviles şehri 2009 yılında belediye sözleşmelerine toplum için faydalı maddelerin eklenmesini kabul etti. Bu maddeye göre, belediyenin birincil önceliği, herkesi kucaklayan bir kentin inşa edilmesi ve sürdürülmesi amacıyla tüm farklı topluluk üyelerinin projelere tam katılımı ve entegrasyonu olarak belirlendi. 2013 yılında önceki Belediye Başkan

kanı Pilar Varela bu maddenin gerekçesini şu şekilde açıkladı: "Aviles, şehri herkesin yaşayabileceği ve gelişebileceği bir yer yapmayı hedef olarak önüne koymuştur. Sürdürülebilir bir şekilde büyüyen ve sosyal uyumun da büyüdüğü bir yer yaratmaya çalışıyoruz. Şehirdeki herkes, kökenleri veya zorlukları ne olursa olsun, eşit fırsatlara sahiptir." ►

İspanya'nın 17 otonom bölgesinden kuzeyde, Cantabrian Denizi'ne kıyısı bulunan, içinde İspanya Krallığı'nın da bulunduğu Asturias Prenslığı'ne bağlı belediye.

“
Sürdürülebilir bir şekilde
büyüyen ve **sosyal uyumun**
da büyüdüğü bir yer
yaratmaya çalışıyoruz.”
”

LONDRA BELEDİYESİ, UCUZ VE YENİLENEBİLİR ENERJİ İÇİN LONDON POWER ADLI BİR ŞİRKET KURUYOR

12

Londra Belediye Başkanı Sadık Khan, Aralık ayından itibaren Londralılara adil fiyatlı, yenilenebilir enerji sağlamak amacıyla özel bir elektrik şirketi ile ortaklaşa “London Power” adlı elektrik şirketinin kurulacağını açıkladı. Belediye tarafından elde edilecek kazanç; yakıt yoksulluğuyla mücadelede yardımcı olmak ve Londra’yı sıfır karbonlu bir şehir yapmak için topluluk projelerine yatırılacak. Ortaklık Londra Belediye Başkanı’nın vatandaşlarına daha ucuz, daha kaliteli enerji sunmayı ve başkentte daha fazla yeşil enerji kullanımını hedefleyen “Energy for Londoners” programının bir parçası olarak hayata geçecek.

Londra’da bir milyondan fazla insan gelirlerinin, evleri ısıtma ve enerji maliyetini karşılamada yetersiz kalması nedeniyle, yeterli ısınma

ve enerji ihtiyacını karşılayamıyor. Londralılar her yıl 3.5 milyar sterlinlik bir ısınma ve enerji faturası ödemelerine rağmen Başkan Khan, Londralıların yeterince adil fiyatlarla bu hizmeti satın alamadıklarını düşünüyor. Başkan proje tanıtımında şunları söyledi: “Milyonlarca Londralının ısınma ve enerji faturalarını ödemekte zorlandıkları ve büyük enerji şirketlerine şişirilmiş faturalarla ödeme yapmak zorunda kaldıkları üzücü bir gerçektir. “Energy for Londoners” programı, yakıt yoksulluğu ile mücadele, güneş enerjisini yaygınlaştırma ve hanelerde kullanımını artırma üzerine yoğunlaştı. Şimdi London Power’ın Londralılara akaryakıt fiyatları konusunda daha iyi, daha adil bir anlaşmaya sahip olacaklarının bilgisini vermek istiyorum.” ■

13

Londra Belediye Başkanı Sadık Khan

“
Londra’da bir milyondan fazla insan gelirlerinin, **evleri ısıtma ve enerji maliyetini karşılamada yetersiz kalması nedeniyle, yeterli ısınma ve enerji ihtiyacını karşılayamıyor.**
”

PARİS NEFES ALİYOR

14

2014 yılında Paris'in ilk kadın Belediye Başkanı olarak seçilen Anne Hidalgo, 2016 yılında "Paris Nefes Alıyor" kampanyasını başlattı. Kampanya kapsamında; motorlu taşıtların, her ayın ilk Pazar günü şehrin belirli bölgelerine girmesi yasaklandı. O gün, kentin tüm elektrikli otobüsleri, diğer elektrikli araçlar ve ayrıca bisiklet kiralama sistemi ücretsiz hizmet veriyor. Başkan Hidalgo ayrıca Paris sokaklarında dizel motorlu taşıtlara yasak getirilmesini teklif etti ve Paris

Metrosu'nun 7/24 hizmet vermesi için söz verdi. Hidalgo döneminde Paris, bisiklet paylaşma düzenine sahip ilk C40 şehirlerinden biri oldu. İnisiyatifi ilk kez başlattığında, sadece 6 şehir benzer bir fikir hayata geçirdi, şimdi ise bu sayı 43'e yükseldi. Anne Hidalgo'nun planları arasında 24 saat açık metro hizmetinin yanı sıra, belirli alanlarda ve günlerde araç park etme yasakları da var. Ayrıca daha geniş yaya geçitleri ve yeşil alanlar oluşturulması da hedefler arasında yer alıyor. ►

Paris'in ilk kadın Belediye Başkanı olarak seçilen Anna Hidalgo

“
Hidalgo döneminde
Paris, **bisiklet
paylaşma
düzenine sahip ilk
C40 şehirlerinden
biri oldu.**
”

Başkan Hidalgo politikalarını şu şekilde açıklıyor: “Paris'te, kenti en fazla kirleten araçların kullanımını kademeli olarak sınırlandırarak ve sokaklardaki park yerlerini azaltarak, uzun süredir kirlilikle mücadele ediyorum. Kolay olmadı, ancak çevre kirliliğinin toplumdaki

herkesi ilgilendiren bir sorun olduğunun gayet farkındayım. Paris vizyonum; temiz hava soluyabildiğimiz, açık alan paylaşabileceğimiz ve hayatımızın tadını çıkarabileceğimiz yeşil bir şehir.” ■

15

14 BELEDİYE BAŞKANI GIDA POLİTİKALARININ TEŞVİKİ İÇİN BİRLEŞTİ

“
14 şehir 10 Ekim 2019 Perşembe günü
yaptığı açıklamada, **gelecekte şehirlerinde
sürdürülebilir ve sağlıklı gıda tedarikine
özellikle dikkat edeceklerini açıkladı.**
”

Belediye başkanları bu proje ile gıda sektöründeki karbon emisyonlarının %60'ını azaltmayı hedefliyorlar.

Barselona, Kopenhag, Londra, Milano, Paris ve Stockholm Belediye Başkanları, kamu kurumları tarafından yiyecek tedarikini sağlamayı taahhüt ederek sağlıklı ve çevre dostu ürünlere daha fazla ağırlık vereceklerini belirttiler. Belediye başkanları daha fazla yerel ve bölgesel üretim yapmayı, plastik ambalajı en aza indirmeyi ve 2030 yılına kadar gıda atıklarını 2015 atık seviyelerine göre yarıya indirmeyi taahhüt ettiler. Mevcut üretim ve yeme alışkanlıkları değişmezse, gıda üretiminden kaynaklanan emisyonlar 2050 yılına kadar %40 artabilir.

Paris Belediye Başkanı Anne Hidalgo'ya göre amaç; **“sürdürülebilir, yerel ve organik yiyecekleri basit bir alternatif haline getirmek.”** Şehirlerde gıda tüketimi, en büyük sera kaynaklarından biri. Dünyanın dört bir yanındaki şehirler giderek artan nüfus nedeniyle iklim değişikliğine karşı mücadelede merkezi bir rol oynamaktadır. Yüzyılın ortalarında, şehirlerde tüm gıdaların tahmini %80'i tüketilecek. Stockholm Belediye Başkanı Anna König Jerlmayr ise şunları kaydetti; **“Stockholm'de günlük anaokulu ve okullarda 160.000'den fazla öğrenciye hizmet veriyoruz ve her yıl 150 milyon tondan fazla yiyecek alıyoruz. Bu bize örnek olarak liderlik etmek için harika bir fırsat sunuyor.”** ■

BRÜKSEL'DEKİ 5 BELEDİYE, BİSİKLET DOSTU PROJELER ÜZERİNDE ÇALIŞIYOR

Brüksel Hükümeti Başkanı Elke Van Den Brandt'a göre, **“Ne yazık ki, pek çok kişi güvensizlik, yollardaki tehlikeler, bisiklet sürmek için yeterli alan olmaması ve hırsızlık nedeniyle bisiklete binmekten vazgeçiyor.”** Bu temelde, Anderlecht, Koekelberg, Saint-Gilles, Woluwe-Saint-Pierre ve Brüksel Belediyeleri, 2020 ve 2021'de yerel bisiklet politikasını iyileştirme projeleri üzerinde çalışıyor.

Anderlecht Belediyesi altyapıya, karayolu güvenliğine öncelik vermek ve sakinleri daha

sık bisiklet kullanmaya teşvik etmek istiyor. Bisiklet yolu işaretlemelerini iyileştirmek, halihazırda yoğun olan caddelerde daha iyi bisiklet yolları oluşturmak ve halka açık alanlarda daha fazla bisiklet park yeri tesis etmek planları arasında.

Koekelberg Belediyesi, ana bağlantı yollarında ayrı bisiklet yolları kurmanın ve daha fazla bisiklet park yeri tesis etmenin yanı sıra, daha fazla okula Bisiklet Sertifikası'nı vermeyi planlıyor. ►

“
Beş kilometreden kısa seyahatlerde,
bisiklet uygun ve verimli bir ulaşım aracıdır
”

Saint-Gilles'da ise masada birçok proje var. Her şeyden önce Belediye, 2019'un sonuna kadar beş yeni bisiklet yolu tamamlamayı hedefliyor.

Woluwe-Saint-Pierre Belediyesi trafik işaretlerini iyileştirmeyi planlıyor, böylece bazı durumlarda bisikletçiler kırmızı ışıklardan geçebilirler. Daha güvenli bir bölgesel bisiklet parkuru arayan Woluwe-Saint-Pierre Belediyesi, okullara ve metro istasyonlarına daha fazla bisiklet park yeri getirmeyi planlıyor.

Brüksel şehri, bisiklet sürmeyi daha güvenli kılmak amacıyla 30 kilometrelik hız sınırı bölgesinin geliştirilmesine odaklanıyor. Ayrıca, Brüksel şehri karayolu güvenliğini sağlamak amacıyla yollardaki denetimi polis sayısını artırarak sağlamak istiyor.

“Beş kilometreden kısa seyahatlerde, bisiklet uygun ve verimli bir ulaşım aracıdır” diyor Elke Van Den Brandt, **“Belediyeler arasında iyi bir işbirliği ve akıllı bir bisiklet politikası zorlukların üstesinden gelebilir”** şeklinde konuşuyor. ■

KRAKOW BELEDİYESİ, ÇEVRE KİRLİLİĞİNE KARŞI DRONELARLA MÜCADELE EDİYOR

Krakow, Polonya'nın ikinci büyük şehri ve Küçük Polonya Voyvodasının başkentidir.

“
Krakow, ısınmak için kömür ve odun yakılmasından kaynaklanan **yoğun hava kirliliğini durdurmaya çalışan belediyelerden yalnızca bir tanesi.**
”

Krakow Belediyesi, kışın odun ve kömür yakımı ve insan eyleminden kaynaklanan ciddi hava kirliliğine karşı mücadelede yeni bir adım daha atıyor. Bu kış itibarıyla, Polonya'daki şehir kömür ve odun yakma yaşağını droneleri kullanarak denetliyor. Hava incelemeleri 10 Aralık'a kadar sürecek. Bu denetim, Polonya kentinde 2019/2020 ısıtma sezonu için geliştirilen ve son zamanlarda uygulanan kontrol sistemlerinden yalnızca bir tanesi. Kontroller, kirlenmenin tespit edildiği yerin kesin bir şekilde gösterilmesine olanak tanıyacak biçimde insansız hava aracı (drone) kullanılarak gerçekleştiriliyor.

Testler, bir drone operatörü, bir hava kalitesi departmanı çalışanı ve bir belediye görevlisinden oluşan ekip tarafından yapılıyor ve böylece yasağa karşı bir suç tespit edildiğinde,

derhal müdahale edilebiliyor. Cezalar ise 20 ila 500 Polonya Zlotisi arasında değişirken, suçun inkâr edilmesi durumunda bu ceza 5.000 Polonya Zlotisi'ne kadar yükselebiliyor.

Kirli hava, birçok Avrupa kentinde yerel makamlar için ciddi bir endişe kaynağı olmaktadır. Krakow, ısınmak için kömür ve odun yakılmasından kaynaklanan yoğun hava kirliliğini durdurmaya çalışan belediyelerden yalnızca bir tanesi. Eski Polonya'nın başkenti, kömür ocaklarının yerini alacak güneş kolektörlerine ve ısı pompalarına sübvansiyon sağlamakla birlikte iklim değişikliği ile mücadele kapsamında da vatandaşları ve sanayicileri eğitiyor. Belediye Başkanı Jacek Majchrowski, her yıl bu yöndeki çabaların görünürlük kazandığını düşünüyor. ■

KATOWICE'DE ELEKTRİKLİ TEMİZLEME ARAÇLARI KULLANIMA GİRDİ

Geçen hafta itibariyle, Katowice şehir merkezi daha çevre dostu yöntemler ile temizlenmeye başladı. Bu, Polonya şehrinin merkez caddelerinde çalışan yeni bir elektrikli temizleme aracı sayesinde mümkün oldu. Elektrikli temizleme araçları geleneksel olanların boyutları ile hemen hemen aynı büyüklükte. 4 saatten daha az bir sürede şarj edilen bu araçlar günde sekiz saat çalışabiliyor ve tamamen emisyonsuz. Cihazın fiyatı 705 bin Polonya Zilotisi ve bu araçlar neredeyse %20 daha sessiz çalışabiliyorlar.

Bu, Katowice'deki Belediye İşletmelerinin envanterindeki bu türden ilk araç. Kasım ayının ortalarında doğal gaz çöp kamyonları da ekibe katılacak. Şu anda Katowice'de çalışanlardan daha küçük olacak bu araçlar, daha çok şehir-

de gerçekleştirilecek hizmet etkinliklerinde kullanılacak. Katowice Belediye İşletmeleri Başkan Yardımcısı Robert Potucha, gelecek yılın başlarında, doğal gazla çalışan daha fazla çöp kamyonu ihalesinin açıklanacağını söylüyor. Değişiklikler, yükselen çevre standartlarına cevap vermek, aynı zamanda yıpranan stokların yerini almak amacıyla uygulanıyor.

Katowice'de elektromobilitenin geliştirilmesine yönelik faaliyetler, 2010 yılına dayanıyor. O dönem, Yerel Amaçlı Eylem Planı oluşturuldu; bunu, tanıtım amaçlı olarak bir elektrikli otomobil satın alınmasının yanı sıra, Katowice sakinleri için bir elektrikli araç kartı geliştirilmesi ve alternatif enerji kaynakları tarafından kullanılan otobüslerin test edilmesi izledi. ■

“

Katowice Belediye Başkanı Marcin Krupa, yolcu araçları için ilk şarj noktasının Górecki Caddesi'nde kurulacağını ve Şubat 2020'ye kadar şehirde yaklaşık 115 şarj noktası inşa edileceğini söylüyor. Ayrıca, otobüs şarj cihazları için ayrı bir projenin daha uygulandığını ekliyor.

”

ZAGREP'TE TELEFON BAĞIMLISI YAYALARI KORUYAN BİR PROJE GELİŞTİRİLDİ

Zagreb'de, cep telefonlarının ekranlarına bakarak yürüyen yayalar ve bisikletliler için tasarlanmış yenilikçi bir trafik lambası kullanıma geçti. Hırvatistan'da bir ilk olan trafik lambası dikkatsizlikten kaynaklanan trafik kazalarına önlem almayı hedefliyor.

Kaldırma ışık tutan trafik ışığı, Hırvat Ulusal Tiyatrosu yakınlarındaki Frankopanska ve Gjura Deželić'in kesişme noktalarına kuruldu. Girişim, "Cep telefonsuz bir gün" kampanyası-

nın bir parçası. Bu pilot projenin amacı, yayaları ve bisikletlileri yaşadıkları tehlikelere karşı uyarmak.

Son zamanlarda yapılan bir ankete göre, yayaların %50'si ve bisikletlilerin %33'ü, yolda cep telefonu kullanıyor ve %20'si de trafik ışıklarının kırmızı olduğunu dahi fark etmiyorlar çünkü gözleri telefon ekranına sabitlenmiş durumda hareket ediyorlar. ►

“

Kaldırma ışık tutan trafik ışığı, Hırvat Ulusal Tiyatrosu yakınlarındaki Frankopanska ve Gjura Deželić'in kesişme noktalarına kuruldu.

”

Yenilikçi trafik ışığı öncelikle bir uyarı işlevi görüyor. Trafik lambasında kırmızı ışık yanıdığına, bir sistem kırmızı ışığı kaldırma da yansıtıyor. Bu direkt cep telefonu ekranında fark ediliyor. Telefon ekranı kırmızı uyarı vererek kullanıcıların kırmızı ışığı fark etmelerini sağlıyor. Cep telefonlarına bakmak, yoldaki

ölümlerin en yaygın dördüncü nedeni olarak kabul ediliyor ve proje tarafından yapılan bir ankete göre, sürücülerin %91'i, bisikletlilerin %33'ü ve yayaların %50'si trafikte cep telefonu kullanıyor. Bu pilot çalışmaya trafikteki insanların nasıl tepki vereceği de proje kapsamında ele alınacak. ■

ROTTERDAM BELEDİYESİ 2020 YILI İTİBARIYLA YALNIZCA SÜRDÜRÜLEBİLİR ENERJİ KULLANACAK

Gelecek yıl itibariyle, Hollanda'nın bir liman kenti olan Rotterdam'daki tüm belediye binalarının elektrik tüketimi sürdürülebilir kaynaklardan üretilecek. Bu amaçla, Belediye iki yerel şirket ile 1 Ocak 2020'den itibaren geçerli olacak bir antlaşma imzaladı. Antlaşmaya göre, belediyenin binalarında, kamu aydınlatmasında ve kanalizasyon pompa istasyonları gibi tesislerinde kullanacağı elektrik, güneş ve rüzgâr enerjisinden üretilecek. Ayrıca, tüketilen elektriğin büyük bir kısmı

Rotterdam'ın sınırları içerisinde üretilen olacak. Anlaşma 10 yıl boyunca uygulanacak.

Yetkililere göre, yeni enerji sözleşmesi Rotterdam'da enerji geçişini hızlandıracak. Hollanda kenti temiz enerjide lider olmak istiyor. Bu sözleşme ile yerel makam sadece %100 yeşil enerjiye geçiş yapmakla kalmıyor, aynı zamanda ek rüzgâr türbinleri ve güneş parkları da elde ediyor. Fosil yakıtlardan arınmak ve sürdürülebilir bir nitelik kazanmak belediyenin en önemli politikalarından biri. ▶

“
Fosil yakıtlardan arınmak ve **sürdürülebilir bir nitelik kazanmak belediyenin en önemli politikalarından biri.**”

FRANSA VE AVRUPA'NIN EN İŞLEK TREN İSTASYONU DAHA DA BÜYÜYECEK Mİ?

28

Avrupa'nın en işlek tren istasyonu olan Paris'in meşhur Gare du Nord'u, hükümetin 155 milyon yıllık yapıyı genişletmek ve modernize etmek için onayladığı 600 milyon avroluk planın bir parçası olarak ihtiyaç duyduğu düzenlemeye kavuşabilir.

Hareketli bir gar ve alışveriş merkezi olan istasyon, Londra'dan Eurostar; Belçika, Almanya ve Hollanda'dan Thalys ile dört banliyö tren hattı ve iki Paris metrosu için durak işlevi görüyor.

Günde yaklaşık 700.000 yolcunun ağırlandığı istasyonun yolcu sayısının 2024 yılına kadar tahmini 800.000 ve 2030 yılına kadar da 900.000'e ulaşması bekleniyor. Şu anda 35.000 metrekarelik bir alanda hizmet veren istasyon, ulusal demiryolu operatörü SNCF ve emlak geliştiricisi Ceetrus tarafından önerilen proje kapsamında üç kattan fazla büyüyerek 124.000 m²'ye ulaşacak. Paris'teki 2024 Olimpiyatları için yenilenmesi ve geliştirilmesi planlanan Gare du Nord'u zamanında bitirebilmek en birincil amaç.

SNCF'ye göre, geliş ve gidiş salonuna yapılacak 30.000 metrekarelik ekstra bir alan ile yolcuların **"kolayca hareket edebilmeleri, trenlerine erişebilmeleri ve bekleme alanlarında yeterli alana sahip olmaları"** sağlanacak.

Konser salonu ve diğer kültürel tesisler ile birlikte spor salonu, mağazalar ve ofislere de ev

Kaynak: <https://www.thelocal.fr/20191012/is-gare-du-nord-france-and-europes-busiest-station-about-to-get-bigger>

sahipliği yapacak 60.000 metrekarelik ek bir alan inşa edilecek.

Yenilenecek istasyonda plana göre yeşil alanlar, koşu parkuru, bisiklet garajı ve Paris'in Sacre Coeur Bazilikası manzaralı çatı katında restoranlar yer alacak.

Proje, haziran ayında ticari gelişmeleri değerlendiren bir bölüm komisyonu tarafından reddedilmişti. Ancak bakanlık düzeyinde alınan kararlara itirazda bulunan CNAC Komisyonu, bu kararı bozdu ve planın 16.300 metrekarelik ticari bölümü için izin verdi. Verilen izin ile inşaat ruhsatı verilmesinin de yolu açılmış oldu fakat bu, konuyla ilgili son söz olmayabilir.

Başlangıçta tadilatı destekleyen ancak sonradan desteğini geri çeken Paris Belediyesi, daha fazla müzakere yapılması gerektiğini söyledi. Belediye, önerilen projenin, ticari alanın genişletilmesine çok fazla odaklandığını düşünüyor.

Paris Belediyesi yaptığı açıklamada **"Çevresel gereklilikleri karşılamayan proje, gezginlerin ve sakinlerin beklentilerine uyum sağlamak için önemli ölçüde geliştirilmelidir"** dedi.

Belediye'ye göre "şehir, daha fazla müzakere istiyor" ve SNCF ile bölgesel politikacılara gezginlerin rahatını ve sakinlerin yaşam kalitesini artıran alternatif bir çözüm en kısa sürede sunulacak. Bununla birlikte, proje ulusal ve bölgesel hükümet yetkilileri tarafından destekleniyor. ■

29

HELSINKİ İKLİM SAATİ GELİŞTİRDİ

“

Helsinki, bir iklim saati geliştirdi. Bu saat, uluslararası bağlamda bile iklim koruma ve emisyon azaltmayı gösteren eşsiz bir araç.

”

Helsinki'nin amacı 2035'e kadar karbon-nötr bir yaşama geçmek. Bu uğurda, emisyonu azaltmak ve bu hedefe ulaşmak için 147 farklı tedbire adım attı.

İklim saati emisyon azaltma programındaki her bir tedbiri ve bunların ilerleyişiyle ilgili verileri içeren bir hizmet. Emisyon değerlendirmelerinin temelini oluşturan arka plan varsayımları ve hesaplamaları gelecekte kamuya açıklanacak.

İklim saati her tedbirin büyüklüğünü ve bunların karbon nötrlüğü hedefine ulaşmadaki etkilerini gösteriyor. Hizmette, Helsinki'nin iklim önerileri de belli bir temaya, ya da yetkili organa göre aranabilir ve incelenebilir.

Siyasetçiler, emisyonun kararlaştırıldığı gibi düşürülüp düşürülmediğini değerlendirirken iklim saatini kullanabilirler. Açık bilgi sayesinde, araştırmacılar, önlemlerin yanı sıra, temel varsayım ve hesapların etkilerini de değerlendirebilecekler.

Gelecekte, şehir sakinleri de emisyonu azaltma tedbirleri hakkında kolaylıkla geri bildirimde bulunabi-

lecek ve emisyon azaltma uygulamalarına nasıl katılmak istediklerini belirtebilecekler. Helsinki Şehri, Helsinki halkının ve şehri ziyaret edenlerin iklim dostu bir yaşam tarzı seçimlerini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

1990'dan beri, Helsinki sera gazı emisyonunu şimdiden %27 azaltmıştır. Şehir planlamasında, Helsinki, 2035 karbon-nötrlüğü hedefine; %80'inin emisyon düşüşü ve %20'sinin emisyon telafisinden oluştuğu önlemlerin bir kısmını kullanarak ulaşma kararı aldı. Dolayısıyla, karbon nötrlüğüne ulaşılacaktır, yani net emisyonlar, 2035 inceleme dönemiyle birlikte sıfır olmalıdır.

Helsinki Belediyesi Çevre Hizmetleri Genel Müdürü Esa Nikunen konuyla ilgili şunları aktardı: “Karbon-Nötr Helsinki 2035 Eylem Planımızı çok şeffaf bir şekilde hazırladık ve uygulamalarını rapor ederken ve bir sonraki adımları değerlendirirken de bu yolda devam etmek istiyoruz. İklim Saati'ni etkili bir araç olarak bulacağımıza inanıyorum. Diğer yerel makamlar da bunu kullanmakta serbesttirler.” ■

<https://www.hel.fi/uutiset/en/kaupunginkanslia/helsinki-introduces-the-climate-watch-to-keep-you-posted-on-the-emissions-reductions>

AYIN ŞEHİRİ KINGSTON

ABD ŞEHİRİ KENDİSİNİ KAPİTALİZMİN ÇÖKÜŞÜNE HAZIRLIYOR

Sanatçıların sağlık işleri için ticaret yapmalarına yardımcı olan bir festivalden bölgesel bir mikro para birimine kadar Kingston, kapsayıcı ve kendi kendine yeten bir yerel ekosistem inşa etmeye çalışıyor.

Alexandra Marvar, *The Guardian*, <https://www.theguardian.com/cities/2019/oct/31/us-city-preparing-itself-for-the-collapse-of-capitalism>

Kingston, doğuda Rondout Creek ile Hudson Nehri ve batıda Catskill dağlarıyla çevrili New York'ta bulunan 23.000 nüfuslu bir şehirdir. Şehir, kırsal bir sanayi rıhtımıyla, renkli bir tarihi bölge olmakla ve Devrimci Savaş döneminden kalma taş binalarıyla övünmektedir. Dışarıdan bakan bir göz onu pastoral bulabilir. Bu şehrin caddeleri son zamanlarda restoranların yanı sıra kadife yular elbiseler, klasik bolerolar, CBD tentürler ve hassas sivri uçlu LCD çay ısıtıcılar alabileceğiniz yerlerle doludur. Fakat 10 yıllık Half Moon

Kitapevi civarında gezinirken, bu şehrin farklı bir tarafı oradan gelip geçenlerin gözüne işlebilir. Kitapçının vitrini, münhasıran, bildiğimiz dünyanın sonuna ilişkin kurgusal olmayı sergiliyor. Kitapçı Jessica DuPont, "Bir ütopyalar penceresini bir araya getirmek için yola koyuldum, ancak bir şekilde kapitalizmin ölüm sancıları ile bitirdim" diyor.

On yıldan uzun bir süre önce, 2008 durgunluğunun ayak sesleri ile New York'tan Kingston'a taşındım. Üniversiteyi bitireli üç yıl olmuştum ►

““

Radio Kingston Genel Müdürü Jimmy Buff:

“Her yerimizi pislik sarmaya başladığında bizi kurtarmaya kimse gelmiyor” dedi. Bunu kendimiz çözmeliyiz, çünkü bu bizim kentimiz. Burası yaşadığımız yer. Elimizde bu var.”

””

fakat medyadaki kariyerim ekonomik gerilemeyle kesintiye uğramıştı. Arkadaşlarım -biri 30'larında, diğeri 40'larında iki ressam- ikinci katta, benim de yaşayabileceğim ve çalışabileceğim bir apartman dairesi olan bir binaya sahipti.

Yeni komşularım -sanatçılar, müzisyenler, dükkan sahipleri, inşaatçılar, galericiler, restoran- cılar- bana aile gibi davrandılar. Topluluğumuz yaşça çeşitlilik arz etmekteydi ancak hepimizin ekonomik açıdan yetersizliklerle dolu bu mekânı değerli kılan birbirinden bağımsız yaratıcı uğraşları vardı. Nitekim, pek çoğumuz aynı sorunu paylaşıyorduk: sağlık hizmetlerine erişim eksikliği. Amerika'nın sağlık sistemi uzun zamandır karmakarışık bir hâlde: o zaman ve bugün hala, sigorta devlet tarafından karşılandığında, prim ve muafiyetler çok yüksekti. Neyse ki arkadaşlarımız arasında yaptığımız işi kendilerinininkine eşdeğer gören doktorlar ve diş hekimleri de vardı. Böylece bir plan yaptık. Asırlık takas sistemine dayanarak, ticaret için bir yöntem bulduk -sanata karşılık tıp sanatı.

Ekim 2010'da hafta sonu boyunca sürecek olan ilk sokak sanatı, canlı müzik ve sağlıkla ilgili etkinliklerimizi başlattık. Bu festivale kan grubundan hareketle '0+' dedik. Halk da bağış yoluyla buna dahil oldu. Yetkili sağlık uzmanları, tesis bünyesindeki portatif kliniğimizde çalışmak için gönüllü oldu. Yıllar içerisinde, Lucius, Spiritualized gibi sanatçılar ile B-52 ve David Bowie ile çalışmış bölge sakinleri, yüzlerce ve bazı durumlarda binlerce dolar değe-

rinde tıbbi, diş ve sağlık hizmetleri aldı. Bazı sanatçılar aldıkları bakımın onları kurtardığını söylüyor .

İlk 0+'dan kısa bir süre sonra, bir iş imkânı için Kingston'dan ayrıldım. Şimdi, Savannah, Georgia'da yaşıyorum. Fakat 0+ devam etti. Organizatörler Narcan kitleri, kalp masajı eğitimi, sağlık fuarları ve yıl boyunca süren sağlıklı yaşam sınıfları gibi pek çok kaynak aracılığıyla kamuoyu ile bağlantı kurabilmek için sürekli olarak genişledi. Katılımcılara diş hekimliği çalışmaları ve tıbbi randevular kazandıran bu kamusal sanatı desteklemeyen yerel politikacılar ve sakinler çeşitli engeller yarattılar. Ancak, hareket sanatçıların sağlık hizmetine ihtiyaç duydukları ve sanatın da sağlığa iyi geldiği anlayışı çerçevesinde bir isyan duygusuyla besleniyordu.

Üç tam zamanlı ve yedi yarı zamanlı çalışana mütevazı bir maaş ödemeyi mümkün kılan hibe ve bağışçılara kadar yıllarca tam zamanlı bir şekilde projede gönüllü olarak çalışan, projeyi ilk geliştirmeye başladığımızda benim de evinde kaldığım 0+ Genel Müdürü Joe Concra, “Bir sistemi ulusal ölçekte değiştirmek için binlerce yerel şey yapıyorsunuz ve sonuçta sistem evrimleşiyor” diyor. “Kliniğe her girdiğimde şöyle düşünüyorum: ‘Ah evet, yeni bir sistem kurmak mümkün.’ Yapamayacağımıza inanmayı reddediyorum. Böylece yapmaya devam ediyoruz.”

0+ onuncu yaşına basmadan önceki hafta Concra ve ben 2017'de açılan ve sık sık yerel ►

kâr amacı gütmeyen kuruluşlar için fon sağlayıcılara ev sahipliği yapan Kingston'un bağımsız kitapçılarından biri olan Rough Draft'ın barında oturuyoruz. Üç baristanın tamamı 0+ tişörtü giyiyor.

“Bu şeye başladığımızda,” diyor Concra, kendisini, beni ve odayı işaret ederek, “Ne yaptığımızı bile anlamamıştık.” David Fleming'in Surviving the Future (2016) [Geleceği Kurtarmak]'ın bir kopyası için dükkâna dalıyor. Kitap, “piyasa ekonomisinin ardından” sürdürülebilir topluluklar üzerine bir tez hakkında ve Karnaval adlı bir bölüm ile açılıyor. “Bak,” diyor “Devrime karnaval getiriyorduk.”

0+ karnaval getirmiş olabilir. Şimdi, devrimde yalnız olmaktan uzak: Kingston'un kapitalizm ve vesayet karşıtı sağlık ağı, şirketleşmiş Amerika'nın yerini alabilecek bir modelin yalnızca bir örneği. Yerel halk, geniş bir temsiliyete sahip ve yalnızca bu bölgeye dönük program yapan ticari olmayan bir radyo istasyonu Radio Kingston WKNY'yi piyasaya sürdü. Üstelik bu radyo elektriklerin kesilmesi durumunda jeneratörler aracılığıyla da yayın yapabiliyor. Kurucu ortaklardan David McCarthy'e göre, artık “herkesi içeren bir ekosistem oluşturmak” için Hudson Vadisi Akımı adı verilen bölgesel bir mikro para birimi de var.

Farm Hub gibi tarımsal girişimler adil, esnek gıda sistemlerine yöneliktir. Bir bisiklet parkur ağı, (araçlarımız için daha fazla gaz olmadığı günler için) yerel kasabalardan yerel çiftliklere gürültüsüz bir bağlantı kurar. Ve RiseUp Kingston, Kingston Citizens, Nobody Leaves Mid-Hudson'dan Kingston Tenants Union gibi kuruluşlar da sivil katılımı kolaylaştırıyor, yerinden edilme ile mücadele ediyor ve giderek daha belirginleşen bir sorun olan konut sıkıntısına işaret eden politikaların savunuculuğunu yapıyor.

Half Moon'daki DuPont, ortalama bir Kingstontunlunun, toplumsal bir patlama için kapıları

aktif bir şekilde kapattığına inanmıyor. “Ama,” diyor, “Ekonomik baskıların -özellikle de konut maliyetlerinin fırlamasıyla- insanların ağ kurma ve birbirlerini desteklemenin yeni yollarını aramasına neden olduğunu düşünüyorum.” Bu arada, yukarıdaki kuruluşların yöneticileri ve diğerleri “İhtiyacımız olan tüm kaynaklara sahip olduğumuzdan nasıl emin olabiliriz?” ve “Nasıl kimseyi arkada bırakmayız?” gibi sorularla boğuşuyor.

Baştan beri hayal etmek eldeki çalışmanın büyük bir parçası: Radio Kingston, 0+, Hudson Valley LGBTQ Community Center ve diğerlerinin birlikte düzenlediği konut hakkı ile ilgili bir panelde RiseUp Kingston'dan Callie Jayne, öncelikli kaygıları olan konut krizini gidermek için çalışan modellerden söz ediyor: “Daha önce yapılmadıysa, bu muhtemelen iyi bir şey, çünkü şu an yaptığımız şey çalışmıyor.”

Radio Kingston Genel Müdürü Jimmy Buff, “Ne olacağına ilişkin nitelikli sohbetlerin bir parçası olma ayrıcalığına sahibim” diyor. “Buradaki diğer insanlar sadece gelirlerinin yarısına mal olmayan bir yer bulmaya, on yıllardır yaşadıkları yerlerde yaşamlarına devam etmeye ve mahallelerinin soylulaştırılmamasına uğraşıyorlar. İklim krizi, potansiyel sivil huzursuzluk ... dibe doğru düşerken kendimizi sağlama almak için yerel olarak nasıl birleşiriz?”

Bunu sürekli merak ediyorum. Ancak ırksal ve politik olarak bölünmüş, yoksulluk oranı Kingston'dan %25 daha fazla olan 124.000 nüfuslu bir şehir Savannah'da ben çok sessiz bir azınlıktayım. Komşularımın farklı sesleri aracılığıyla devam eden eşitlik sohbetleri için AM frekansı yoktur. Kitapçıların vitrinlerinde kehanet edebiyatı da görmedim. Bir erime için ne kadar hazırlıksız olduğumuzu düşündüğümde, en çok Kingston'u özlüyorum. Buff, “Her yerimizi pislik sarmaya başladığında bizi kurtarmaya kimse gelmiyor” dedi. Bunu kendimiz çözmeliyiz, çünkü bu bizim kentimiz. Burası yaşadığımız yer. Elimizde bu var.” ■

YENİDEN BELEDİYELEŞTİRMENİN KAVRANMASI: ALMANYA'NIN REKOMMUNALISIERUNG SÜRECİNİN TEORİK YANSIMALARI VE SİYASİ OLANAKLARI

Andrew Cumbers^a ve Sören Becker^{b, c}

^aAdam Smith Business School, Glasgow Üniversitesi, BK, andrew.cumbers@glasgow.ac.uk

^bCoğrafya Bölümü, Bonn Üniversitesi, Bonn, Almanya, soeren.becker@uni-bonn.de

^cIRI Transformation of Human-Environment Systems, Humboldt Üniversitesi, Berlin, Almanya

Giderek daha fazla tartışılan ‘Yeniden Belediyeleşirme’ olgusu, 2000 yılından bu yana kentlerin daha önce özelleştirilmiş olan varlıkları, altyapıları ve hizmetleri kamu mülkiyetine geri almaları yönündeki küresel bir eğilimi ifade etmektedir. Yeniden belediyeleşirme en fazla su ve enerji gibi temel hizmet sektörlerinde belirgindir ancak eğitim, sağlık, atık ve yerel yönetimin diğer alanları gibi çok çeşitli hizmet ve altyapı sahalarında da görülmektedir. Kamu hizmetlerinin kırk yıllık özelleştirme ve piyasalaştırılmasından kaynaklanan sorunlara ve çelişkilere bir tepki olarak yeniden belediyeleşirme, kentsel politika ve yönetim açısından etkili bir güncel olgudur. Bu makalede, neoliberal şehirciliğin devam eden ve mutasyona uğrayan süreçleri karşısında yeniden belediyeciliği eleştirel olarak sorguluyoruz. Enerji sektöründeki Alman Rekommunalisierung sürecinden elde edilen bulgulara dayanarak, yeniden belediyeleşirmenin hem daha geniş kavramsal önemini hem de neoliberalizmin ötesine geçen alternatif bir kentsel politikaya katkıda bulunma konusundaki ilerici potansiyelini araştırıyoruz. ►

Anahtar Kelimeler: yeniden belediyeleşirme, mutasyona uğrayan neoliberalizm, kentsel politika, demokratik alternatifler

JEL Sınıflandırması: H40, R10, R50, O20

GİRİŞ

‘Yeniden Belediyeleşirme’ kavramı, son yıllarda, şehirler, semtler ve hatta ulus altı bölgelerin daha önce özelleştirilmiş olan hizmetleri, yerel kamusal ve kolektif mülkiyet biçimlerine geri döndürmeleri yönünde, 2000’li yılların başından bu yana görünür olan bir eğilimi ifade etmek üzere ortaya çıkmıştır. Bu, tüm kıtalardaki belgelenmiş başarılı vakalarla beraber Cakarta, Nagpur, Barselona ve Britanya Kolumbiyası’ndaki White Rock Belediyesi gibi çeşitli yerlerde devam eden çok sayıda kampanyayla küresel bir olgu olmuştur. (Kishimoto ve Petitjean, 2017) Yeniden Belediyeleşirme en fazla su ve enerji gibi temel hizmet sektörlerinde belirgindir, ancak kamu sektöründe kırk yıldan fazla süredir devam eden özelleştirme ve piyasalaştırma ve bu süreçlerin temel hizmetlerin sunulmasında yarattığı artan çelişkilerden kaynaklanan sorunlara karşı küresel bir geri tepmenin söz konusu olduğu -eğitim, sağlık, atık ve diğer yerel yönetim hizmetleri- gibi çeşitli hizmet ve altyapı alanlarında da görünürdür.

Teorik olarak Yeniden Belediyeleşirme, açılan ve belki de çözülen bir neoliberal politik ekonominin geniş tablosunun bir parçası olarak görülebilir. Özelleştirme ve piyasa odaklı yeniden yapılandırma, 1970’lerin sonlarından bu yana farklı nesillerden teorisyenlerce belgelenen ardışık aşamaları ile, belirli bir hegemonik küresel ekonomik yönetim rejiminin temel özellikleri olmuştur. (Örneğin, Crouch, 2011; Elwood ve diğerleri, 2017; Hall ve diğerleri, 2013b; Peck ve diğerleri, 2009; Tickell ve Peck, 2003; Yates ve Bakker, 2014) Siyasi olarak birçok ilerici, Yeniden Belediyeleşirmeyi, özelleştirme girişimlerinin merkezindeki kurumsal güce ve rant arayışına meydan okuma potansiyeline sahip bir olgu olarak görmektedir. Bazıları için Yeniden Belediyeleşirmenin sadece kuşatılmış kamu otoritelerini güçlendirme değil -özellikle de neoliberal güdümlü kemer sıkma döneminde (Bl-

yth, 2013)- aynı zamanda radikal demokrasi ve toplumsal güçlenmeyi derinleştirme ve genişletme potansiyeli de vardır. (Angel, 2017; Becker ve diğerleri, 2015; Cumbers, 2017)

Şimdiye kadar Yeniden Belediyeleşirmeyi bir süreç olarak ayrıntılandıran ve haritalandıran çok sayıda aktivist, STK ve akademik literatür olmasına rağmen (Angel, 2017; Becker ve diğerleri, 2015; Hall ve diğerleri, 2013a; Kishimoto ve Petitjean, 2017; Pigeon ve diğerleri, 2012), Yeniden Belediyeleşirmeyi daha geniş teorik ve politik bağlamlarına yerleşirme yönünde az sayıda tutarlı girişim mevcuttur. Açıkça söylemek gerekirse, Yeniden Belediyeleşirmeyi, ‘mutasyona uğrayan’ neoliberalizm altında kentsel politika ve yönetişimin değişen doğası ile ilgili devam eden tartışmalar içine nasıl konumlandırabiliriz? (Peck ve diğerleri, 2009) Özellikle, yerel kamusal mülkiyet biçimlerine yaygın bir şekilde geri dönüşün, hegemonik neoliberalizme temelden bir meydan okuma olarak mı kavranabileceğini, yoksa bu geri dönüşün neoliberalizmin kendisinin başka bir biçimini veya mutasyonu mu temsil ettiğini anlamaya çalışıyoruz. Bu konuyu ele alırken tartışmamız üç hat üzerinde gelişmektedir. Öncelikle, Yeniden Belediyeleşirme süreçlerinin odak ve çerçevesini sağladığını iddia ettiğimiz neoliberal kentsel yönetişimin çelişkili yapılarını ve konjonktürlerini sorguluyoruz. Ardından Berlin ve Hamburg olmak üzere iki şehirde, örgütsel uygulamaları ve kentsel hizmet sunumu, maddi (altyapı ve mekânsal kontrol kalıpları hedeflerini değiştirmeye yönelik yerel süreçleri ve idealleri eleştirel olarak inceliyoruz. Son olarak, Yeniden Belediyeleşirmenin neoliberal yönetişime meydan okumak ve alternatif ve daha sosyal olarak güçlendirici ve demokratik, sürdürülebilir kurumsal biçimler geliştirmek konusunda daha dönüşümcü toplumsal değişimi gerçekleştirme yönündeki ilerici potansiyelini eleştirel olarak değerlendirmeyi amaçlıyoruz. ►

Bu makale, sözü edilen hedeflere ulaşmak için, Yeniden Belediyeleş-tirmenin en ünlü örneklerinden birinin bulgularından yararlanmaktadır: Aşağıda detaylandırdığımız üzere, 2000 yılından bu yana özelleştirmelerin etkili biçimde geri alınması ve kamu hizmetlerinin devlet ve sivil toplum eylemleri yoluyla geri kazanılmasına tanıklık eden enerji sektöründeki Alman Rekommunalisierung süreci. Genel görüşümüzü bu objektifle çerçevlendirerek, neoliberalizmin istikrarsız ve çok renkli doğasının, farklı yer ve zamanlarda farklı biçimler alan ve mevcut ve miras kalan kurumlar, güç yapıları ve toplumsal güç dengeleriyle etkileşim içinde olan, devam eden ve mutasyona uğrayan bir süreç olduğunu teorik olarak altını çiziyoruz. (Peck ve diğerleri, 2009) Makalenin geri kalanı beş bölüm olarak yapılandırılmıştır. İlki, Yeniden Belediyeleş-tirmenin temel özelliklerini küresel bir süreç olarak özetlemektedir. İkincisi, Yeniden Belediyeleş-tirmeyi mutasyona uğrayan, istikrarsız ve farklılaşmış neoliberalizm ve kentsel politik aktörün kavramsal ve politik bağlamına yerleştirmektedir. Üçüncüsü, bu çerçeveyi, Yeniden Belediyeleş-tirmenin en ünlü örneklerinden ikisine, Berlin ve Hamburg şehir devletlerine daha derinlemesine odaklanmadan önce, Almanya'da devam eden Rekommunalisierung sürecini araştırmak ve genel eğilimleri belirlemek için kullanmaktadır. Son olarak makale, neoliberalizm altındaki yerel ve kentsel devletin değişen koşullarıyla ilgili tartışmalara katkıda bulunmaya çalışmak amacıyla, Yeniden Belediyeleş-tirmenin daha geniş teorik ve politik sonuçları açısından Alman deneyiminin sahip olduğu içerimleri inceleyerek tamamlanmıştır.

KÜRESEL YENİDEN BELEDİYELEŞTİRME DALGASI

Yeniden Belediyeleş-tirme; yerel otoriteler, kent konseyleri ve bazı durumlarda bölgesel yönetimlerin özelleştirme süreçlerine konu olan varlıkları, altyapıları ve hizmetleri geri alma eğili-

mini tanımlamak için kullanılan bir terim olarak ortaya çıkmıştır. Bir fenomen olarak Yeniden Belediyeleş-tirme 1990'ların ortasına kadar izlenebilir, ancak çoğu gözlemci, Londra merkezli Kamu Hizmetleri Uluslararası Araştırma Birimi (PSIRU) ve Amsterdam merkezli Ulus Ötesi Enstitü (TNI) tarafından yapılan ve su sektöründe 2000 yılında 2 vakadan, 2015 yılında 210 vakaya –Avustralya dışında her kıtada– yükselen bir eğilim listeleyen en yetkili araştırmayla, 2000'den itibaren kesin bir kayma olduğunu fark etmiştir. Daha genel olarak TNI'nin veri tabanı, 45 ülkede su (271) ve enerji (304) sektörlerinin hâkim olmasıyla beraber atık, taşımacılık, yerel yönetim hizmetleri ve sağlık hizmetlerini de içeren 821 vaka tanımlamıştır. (Kishimoto ve Petitjean, 2017)

'Yeniden Belediyeleş-tirmenin standart tanımı, daha önce özelleştirilmiş olan hizmetlerin yerel kamusal mülkiyet ve kontrol biçimlerine geri aktarılmasıdır. Biz burada, yerel düzeyde oluşturulan yeni kamu girişimleri formlarını da kapsayan, biraz daha geniş bir tanım kullanıyoruz. Tanımımız ayrıca, son yıllarda yerel düzeyde ortaya çıkmış, ancak önemli ölçüde devlet katılımı içermesi gereken, özel olmayan kolektif mülkiyetin farklı ve hibrit formlarının dâhil olduğu, kamu mülkiyetinin daha geniş bir anlamını kapsamaktadır. (Cumbers, 2012) Ayrıca Yeniden Belediyeleş-tirmenin; belediye varlıklarının geri alınması, kamu-özel ortaklıklarındaki kamu paylarının artırılması, operasyonel hizmetlerin yeniden kamu kontrolüne verilmesi ve kamu-özel ortaklıklarını da içerebilecek yeni hibrit formların kurulması gibi farklı biçimlerde olabileceği kabul edilmelidir. (Becker ve diğerleri, 2015)

O zaman genel vurgu, siyasi aktörün özel mülkiyeti geriye çevirmek ve kamu mülkiyeti ve kontrolünü yerel, ulus altı ölçekte genişletmek için uyguladığı çeşitli yollar üzerinedir. Daha geniş bir mercek kullanmak, mülkiyetin yeni hibrit formlarında (örneğin, işbirliği yapılabilecek un-

surlar ve yerel belediyeleri içeren) sivil toplum ile yerel devlet aktörleri arasındaki önemli etkileşimleri yakalamamıza izin verir. Burada ayrıca Hall ve diğerlerinin (2013a, 194) Yeniden Belediyeleş-tirmeye dâhil olan 'kasaba ve kırsal alanlardaki belediye yönetimleri dâhil olmak üzere geniş ölçekteki kamu otoritelerini ve aynı zamanda bölgesel veya ara makamları ve belediyeler arası gruplar veya toplulukları' kapsayan geniş coğrafi alanını kullanıyoruz.

Kentsel politik bir olgu olarak Yeniden Belediyeleş-tirme, Bolivya'da 'su savaşları' (ulusal hükümetin 1999 yılında La Paz ve Cochabamba kentlerinde büyük ölçüde yabancı şirketlerin çıkarlarına olacak şekilde yaptığı bir dizi sözleşmeyle su hizmetlerini özelleştirmesi etrafında gelişen protesto ve direniş hareketleri) denilen süreçle dramatik bir biçimde ortaya çıktı. (Lobina ve Hall, 2007) Daha sonra sözleşmelerin iptali ve kamu sektörüne geri dönüş, Güney Amerika'daki birçok şehirde tekrarlandı. (Lobina ve Hall, 2007) Özelleştirmeye karşı benzer yerel hareketler Fransa ve Almanya'da yine su sektöründe başladı ve ardından enerji sektörüne yayıldı. (aşağıya bakınız) Ayrıca, çok azı raporlanmış olsa da, 58 kentin su hizmetleri sözleşmelerini kamu mülkiyetine geri aldığı ABD'de suyun özelleştirilmesine karşı büyük bir tepki yükseldi. (Cumbers, 2016) Özelleştirme ve daha geniş kapsamlı neoliberal projenin muhtemelen en derin etkilere sahip olduğu yer olan (Cumbers, 2012, bölüm 4) Birleşik Krallık'ta bile artan sayıda yerel yönetimin kendi kamusal enerji şirketlerini kurmasıyla belirginleşen ve 2011 yılındaki bir araştırmada 140 yerel otoritenin 80'inin çeşitli sektörlerde, daha önce özelleştirilmiş sözleşmeleri kamu kontrolüne geri aldıkları güncel bir eğilimin kaydedildiği Yeniden Belediyeleş-tirme sürecinin heyecanı vardır. (Hall, 2012)

Yeniden Belediyeleş-tirme çoğunlukla mülkiyet yapılarında inovasyonu ve kamusal katılım seviyelerini içerir. İlgili iki örneğin ilki, Enron'un 2001'deki çöküşünden sonra kurulan Buenos

Aires eyaletindeki kamuya ait su şirketi AB-SA'dır. Burada mülkiyet, yerel yönetim ile çok değerli özel sektörel bilgi ve uzmanlık sunan bir işçi kooperatifi olan 5 de Septiembre arasında paylaşılmıştır. İkincisi, belediye meclisi ve ülke sakinlerinin 10.000 üyeli kooperatifi arasında yarı yarıya hisseye sahip hibrit bir işletme olarak kurulan, Kopenhag'ın kıyısındaki açık deniz rüzgâr çiftliği Mittelgrunden'dir. (Cumbers, 2017) Bu tür yenilikler, Yeniden Belediyeleş-tirmenin, özelleştirmeye daha pragmatik bir tepki ve neoliberalizmin en kötü aşırılıklarının dışında, kamu mülkiyetini ve yerel devlet kontrolünü geri kazanma konusunda yeni demokratik ve katılımcı kentsel yönetim biçimlerini dâhil etme potansiyelini göstermektedir.

YENİDEN BELEDİYELEŞTİRMENİN İSTİKRARSIZ, FARKLILAŞMIŞ VE MUTASYONA UĞRAYAN NEOLİBERALİZMİN GENİŞ TABLOSUNA YERLEŞTİRİLMESİ

Bazıları için Yeniden Belediyeleş-tirme, özelleştirmenin 'piyasa başarısızlıklarına' bir cevap olarak, piyasa merkezli yönetim biçimlerinden devlet düzenlemesinin önemini yeniden keşfedilmesine doğru daha geniş bir kaymanın bir parçasını temsil etmektedir. (Hall ve diğerleri, 2013b) Gerçekten de Yeniden Belediyeleş-tirmenin çeşitli kilit özellikleri, dâhil olan çeşitli sosyal ve mekânsal bağlamların genişletilmesi ve özelleştirilen hizmet sunumunun fay hatlarının vurgulanması açısından oldukça önemlidir. (Kishimoto ve Petitjean, 2017) İlk olarak ortak bir tema, özelleştirme çözümlerinin kullanıcılara ve tüketicilere temel ve gerekli hizmetleri kamu modellerinden daha verimli ve daha ucuz sağlama taahhüdü verememesidir. Zaman içinde edinilen deneyimler, performans veya sunulan yatırım konusunda vaat edilen gelişmelerin nadiren gerçekleştiğini göstermektedir. (Hall ve di-

ğeri, 2009) Fiyatlarda, temel hizmet altyapısını modernize etme, iyileştirme veya inşa etme başarısızlıklarına bağlı yükselişler ve çoğu zaman yaşamı tehdit eden veya zaafa uğratan artışlar (en yoksul vatandaşlar açısından) toplumun geniş kesimlerinde özelleştirmeye karşı bir halk tepkisi ve artan bir direniş yol açtı.

İkincisi, bu direniş birçok yerde farklı biçimler olsa da; farklı toplumsal aktörlerin koalisyonlarını hem özelleştirmeye hem de neoliberalizmin daha derin politikalarına meydan okumak ve kamu ve ortak mülkiyet biçimlerine geri dönüşü telaffuz etmek için bir araya getiren yeni yatay toplumsal hareketler yarattı. (Routledge ve diğerleri, 2018) Üçüncüsü, kent yetkilileri ve yerel yönetimler, Yeniden Belediyeleştmeyi iklim değişikliği ve kemer sıkma bağlamında temel politika kaldıraçları ve gelirlerin kontrolünü yeniden elde etmek amacıyla kilit kaynaklar ve varlıklar üzerindeki kontrolü güvence altına almak için kullanıyor. Bununla birlikte, özel ve kamusal mülkiyet arasında Polanyi tarzı bir sarkaç salınımı gibi basitleştirilmiş kavramlar kullanılmaktan (Stewart, 2009) ya da Yeniden Belediyeleştmeyi post-neoliberal bir yönetim rejimine geçişin bir unsuru olarak ilan etme yönünde erken bir çağrı yapmaktan kaçınıyoruz. (Yates ve Bakker, 2014'te yer alan faydalı özete bakınız) Bunun yerine; yerel kamusal mülkiyet biçimlerine geri dönmenin, neoliberal kapitalizmin mevcut hegemonyasına daha geniş bir meydan okumanın mı yoksa neoliberalizmin kendisinin başka bir dinamik mutasyonunun mu bir parçası olabileceği sorusunu ortaya koyuyoruz. Bu bağlamda, neoliberalizmin gelişen politik ekonomisindeki belirli ve çelişkili bir uğrak olan Yeniden Belediyeleştmeye vurgu yapacağız. (Peck ve diğerleri, 2009)

Mutasyona uğrayan bir neoliberalizm bağlamında kullanılan Yeniden Belediyeleştmenin bu yöntemsel kavramından üç boyut ortaya çıkmaktadır. Bunlardan ilki, ekonomi üzerinde-

ki egemen sınıf iktidarını ve çıkarlarını restore etme yönündeki neoliberal politik projeyi, 'gerçekte var olan neoliberalizmlerden' ayırmaktır. (Brenner ve Theodore, 2002; Peck ve diğerleri, 2009, 51) Bu, neoliberalizmin ideolojik çekirdeğinin, piyasa merkezli kurumlar, aktörler ve yönetişimin yanı sıra toplumsal ve ekonomik yaşamı disipline edebilen ve şekillendirebilen, farklı yerel bağlamlarda temellenmiş ve kaçınılmaz olarak değiştirilmiş bir 'ulus ötesi yönetim rejimi' (Peck ve diğerleri, 2009) yaratma yönündeki ütopyik bir hegemonik proje olduğu anlamına gelmektedir.

Daha soyut neoliberal idealler, farklı mekânsal sahnelerde, devam etmekte olan istikrarsız politik-ekonomik yeniden yapılanma süreçleriyle temas ettiklerinde özel konjonktürel biçimler alırlar. Peck ve diğerlerinin belirttiği gibi:

Hegemonik neoliberalleşme süreci hem sistemik hem de bağlamsal olarak iç içe geçmiş durumdadır: Düzenleyici anlaşmaların dünya çapında yeniden örgütlenmesini gerektirir; bununla birlikte yalnızca tarihsel ve coğrafi olarak özel politik-kurumsal oluşumlar, stratejiler ve mücadelelerle yeniden üretilebilir ve geliştirilebilir. (Peck ve diğerleri, 2013, 1093)

İkincisi, neoliberalizm zaman ve mekâna bağlı olarak mutasyona uğrayan bir projedir. Kendi çelişkileri ve ulaşılamaz hedefleri ile karşı karşıya kaldığında bu duruma, biçim değiştirerek ve yeni meşruiyet zeminleri geliştirerek cevap vermelidir. Bu, Birleşik Krallığın özelleştirme deneyiminde olduğu gibi, 'piyasaların' geleneksel olarak doğal tekel kabul edilen alanlarda faaliyet göstermesine izin vermek amacıyla, yeni devlet düzenlemeleri ve müdahale biçimleri eklemeyi de içermektedir. Mekânsal olarak, mülkiyet hakları, piyasalar ve rekabetin önceliği etrafında idealleştirilmiş bir çekirdek olarak soyut bir neoliberalizm (Peck, 2010) ve 'gerçekte var olan neoliberalizmler' arasında fark vardır. İkincisin-

de (Brenner ve Theodore, 2002) soyut idealler, farklı yerlerde ve yerelden (kentsel) ulusal ve uluslar üstü bölgelere (örneğin, Avrupa Birliği [AB]) kadar farklı coğrafi ölçeklerde, kaçınılmaz biçimde toplumsal olarak düzenlenmiş ve çok çeşitli siyasal ve ekonomik yönetim süreçleriyle çarpışır. (Brenner ve diğerleri, 2010) Bununla birlikte, elit kurumsal gücün korunmasında bir araç olarak, finansal krizi izleyen çöküşünün herhangi bir değerlendirmesini vaktinden önce olarak niteleyen güçlü bir devlet karşıtı ve piyasa yanlısı anlatı setini desteklemeye devam etmektedir. (Peck, 2012; Peck ve Whiteside, 2016) Bu durum özellikle, neoliberalizmin 2010 yılından bu yana kemer sıkma gündemindeki yeniden düzenleme faaliyetinde belirgindir ve bu, finansal krizin ardından Kuzey Amerika ve Avrupa'nın çoğu bölgesinin devleti küçültmek yönündeki yeniden canlandırılmış bir neoliberal politik projeye kurban gitmesi gibi, neoliberalizmin çelişkilerini daha keskin bir odak haline getirmiştir. Bu bağlamda, yeni çok basamaklı disiplin altyapısı çevre Avrupa ekonomilerinde Avrupa Birliği, Uluslararası Para Fonu ve Avrupa Merkez Bankası troykası tarafından (özellikle parasal birlik ve Euro bölgesi yönetimi bağlamında hükümet bütçe açıkları etrafında) faaliyete geçirilmektedir. (Blyth, 2013; Mirowski, 2013)

Bu bizi, kent ölçeğinin neoliberalizmin mutasyonları ve yörüngeleri için çok önemli olduğu üçüncü noktaya getiriyor. En belirgin şekilde, ekonomik kalkınma gündemleri ve bununla ilişkili kentsel girişimcilik ve rekabet edebilirlik projeleri konusundaki sorumlulukların ve baskıların yeniden yerel seviyeye ölçeklendirilmesi, neoliberal devlet yönetiminde giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Buna bağlı olarak, finansal krizlerin ve toplumsal refahı sağlama pahasına finansal çıkarları korumak için krize verilen siyasal cevapların kalıntılarından yeni kentsel krizlerin ortaya çıktığı yerel ve bölgesel ölçekler de bulunmaktadır. (Peck, 2012) Arazi

piyasalarının, taşınmaz mal spekülasyonunun ve krize karşı kentsel yapı çevrenin merkeziliği aşikârdır, yani kent, hem serbestleştirilmiş yerel ötesi finansal akışların ekonomik ve toplumsal tahribata yol açtığı alandır, hem de bu akışların kısmen belirli devlet ve iş dünyası aktörleri tarafından üretildiği ve siyasal tepkilerin daha sonra ortaya çıktığı yerdir. Kemer Sıkma, İşgal Et, Şehir Hakkı ve Öfkeli hareketleri dâhil olmak üzere kentsel düzeyde artan sayıda direniş hareketine neden olmuş ve bunları tetiklemiştir. (Harvey, 2012; Mayer, 2013)

Dahası, günlük yaşantının ölçeği olarak kentsel ve daha genel olarak yerel ölçekler, refah devletinin küçüldüğü, yeni ekonomik kalkınma girişimlerinin ve kamu politikalarının yürürlüğe girdiği ve direniş hareketlerinin mobilize olduğu ve örgütlendiği neoliberalizm için kritik yerlerdir. Peck ve diğerlerinin ifade ettiği gibi:

Kentler, başka bir deyişle, tek taraflı olarak yukarıdan dayatılan neoliberalleşme süreçlerinin sadece 'alıcı tarafında' değildir. Birkaç kentin düzenleyici değişimin yörüngesi üzerinde kontrol edici bir etki yapabileceği bir bağlamda bile neoliberalleşme süreçleri, gezegensel bir kentsel (kentleşme) bölge sistemi boyunca aktif biçimde oluşturulmaya (ve karşı çıkışlarla karşılaşmaya) devam ediyor. (Peck et al., 2013, 1093)

Benzer şekilde Jessop (2002), kent yönetimlerinin neoliberal politika reçetelerine tepki olarak, devlet faaliyetlerini ve etkilerini sürdüren daha ağ tabanlı modellerin yanı sıra sadece bir seçenek olarak özelleştirme ve piyasalaştırmanın benimsenmesiyle izledikleri farklı yolları vurgulamıştır. Bu nedenle burada Alman Yeniden Belediyeleştmeye sürecine odaklanmamız, daha geniş neoliberal kentsel yönetim süreçlerinin, ulusal ve kentsel ölçekleri aşan, devam eden yerel yönetim yörüngeleri ile etkileşime girme

biçimlerdeki 'farklılık kayıtlarını genişletme ve sorgulamamıza' (Peck, 2013, 1546) olanak sağlamıştır.

MUTASYONA UĞRAYAN, FARKLILAŞMIŞ VE KEKELEYEN NEOLİBERALİZM İÇİNDE ALMANYA'NIN REKOMMUNALISIERUNG DALGASI

Küresel kuzeydeki diğer büyük gelişmiş ekonomilerin çoğu gibi Alman şehirleri de 1990'lı yıllardan itibaren daha kapsamlı neoliberal söylemlere ve uygulamalara maruz kalmıştır. Kendi 'üçüncü yol' uyum politikasını bir yandan piyasa ve küreselleşme ile, bir yandan da AB Tek Pazar projesinin ve rekabet gündeminin artan etkisiyle deneyimlerken Almanya, Thatcher yönetimindeki İngiltere'den daha sonra ve daha farklılaştırılmış bir formda, su, enerji, iletişim, posta ve diğer temel hizmetlerde kendi özelleştirme dalgasını yaşamıştır. (Bartle, 2002) Tüm dünyadaki merkez solun yaptığı gibi Alman sosyal demokratları da özel sektör inovasyonu ve verimliliği söylemini benimsemiş ve buna karşılık gelen bir özelleştirme gündemini üstlenmiştir. (bkz. Cumbers, 2012, bölüm 4) Bu nedenle 1998'den sonra, sosyal hizmetleri ve iş düzenlemesini aynı anda dönüştürmek için istihdam programı odaklı reform paketinin hazırlanması esasen Sosyal Demokrat ve Yeşil Hükümet yönetimindeydi.

İngiltere ve kapitalizmin devlet varlıklarının özel sektöre toptan satışını içeren diğer bazı liberal piyasa varyantlarının aksine Alman özelleştirme, devam eden yörüngesini hem daha koordineli bir piyasa ekonomisi (Hall ve Soskice, 2001) hem de ordo-neoliberalizmin kendi varyantı olarak yansıtan daha kısmi bir süreç olarak görülebilir. Burada, kamu mülkiyetine karşı özel mülkiyetin varsayılan faydalarından ziyade, piya-

salar üzerindeki tekelci kontrolün engellenmesi, baskın bir destekleyici gerekçedir. (Peck, 2010) Ek olarak, Almanya'nın ademi merkezîyetçi yönetişim yapısı ve kapitalizmin daha sosyal ve düzenlenmiş bir varyantının süregelen gelenekleri, neoliberalizmin İngiltere'de daha belirgin olan bir sistem türü yakalamayı dolaysız olarak başarmasının zor olduğu anlamına gelmektedir. Eski Doğu Almanya'nın yeniden birleşmesinin ardından yapılan büyük özelleştirme programlarının (Roesler, 1994) ve bazı büyük ulusal özelleştirmelerin (Deutsche Telekom gibi) yanında, özelleştirmelerin çoğu bölgesel ve belediye düzeyinde gerçekleşmişti. Su sektörü üzerine yapılan araştırmalar, özelleştirme olmasa bile, hala kamuya ait olan hizmetlerin ekonomik verimlilik ve kâr amacı gütmeye amaçlarına yönelik olarak çalışıyor olmasıyla, kamu hizmet sunumunun yaygın bir ticarileştirmeyle nasıl yeniden düzenlendiğini göstermiştir. (Wissen ve Naumann, 2006) Mecazi olarak, Almanya'daki neoliberalizm, Federal devletin karmaşık ve çok katmanlı yapılarının 'kurumları boyunca yürümeyle' ilgilienmelidir. (Gramsci, 1971) Bu, neoliberalizmin, Almanya'da kendi çok renkli biçimini üreten, çeşitli ölçeklerde hegemonik savaşlar için zemin oluşturan, iç içe geçmiş bir kurumsal iskele ile ilerlemek zorunda kalabileceği anlamına geliyor. (Belina, 2013)

Yerel düzeyde özelleştirme gündemini yönlendiren ortak temalar, kamu maliyesinin bozulmasının, kamu borcu baskısının ve ulusal düzeyde daha disiplinli ve daha az kapsamlı bir mali rejime geçişin bir kombinasyonuydu. (Streeck, 2014) Özelleştirmeler çoğunlukla daha büyük bir programın parçası olarak şekillendirilmiş ve krizlere ve verimsizlik iddialarına verilmiş bir yanıt olsa da (Schipper, 2014), Alman özelleştirmesinin daha kısmi ve koordineli niteliği hakkında iki nokta belirtilebilir. Birincisi, belirli bir düzeyde yerel devlet katılımını sürekli olarak

sağlarken, zaman-kısıtlı tavizler temelinde çalışan düzenleyici bir çerçeve içinde uygulamaya konma eğilimindeydi. İkincisi, temel hizmetlerin hâlâ belediyenin sorumluluğu olarak nitelendirilmesi nedeniyle özelleştirmeler, özel aktörlerin, hizmet sunumu için bir araç olarak devletin kendisine düşmanca bir saldırı yerine, yerel devlet aktörlerine etkili ortaklar olarak davranmalarını gerektirmektedir.

Neoliberal 'piyasa başarısızlığı' ve yerel politika pragmatizminin Yeniden Belediyeleştirme'nin ardındaki kilit etkiler oldukları kuşkusuz olsa da, süreç, teknokratik bir neoliberal kentsel işletmeciliğe karşı alternatif bir politika için yeni taban örgütlenmelerini ve yurttaş hareketlerini mobilize etti. (Swyngedouw, 2009) Her ne kadar Alman kentleri henüz ABD'li emsallerinin kemer sıkma şehirciliğinin kriz sonrası disipline edici etkilerini ya da Birleşik Krallık durumundaki borçla çalışan rant sızdırma araçları bağlamında kamu hizmetlerinde başarısızlığa yol açan aşırı finansallaşmanın sonuçlarını yaşamamış olsalar da (örneğin, Allen ve Pryke, 2013; Bakker, 2011; Peck, 2017; Peck ve Whiteside, 2016) yine de, kentsel varlıkları ve hizmetleri özelleştirmeye ve piyasalaştırmaya devam etmeleri yönünde benzer baskılara maruz kalıyorlar. (Schipper, 2014) Bu nedenle hayati gelir getirici varlıkları geri kazanma fırsatı, kısmen, daha geniş neoliberal politika rejimine temelden meydan okumayan, yerel kamu politikası yönetiminin pragmatik bir parçası olarak görülebilir. Nitekim Alman ulusal hükümetinin Avrupa Birliği rekabet yönergelerine yönelik kararlılık taahhüdünün, bazı sektörlerdeki oligopolistik pazar konumlarını azaltmak için bazı özelleştirilmiş hizmetlerin yerel devlet mülkiyetine zorunlu geri satışıyla sonuçlandığı yeniden belediyeleştirme örnekleri mevcuttur. (Yazar görüşmeleri)

Alman enerji sektöründeki Yeniden Belediyeleştirme, temel olarak önceki özelleştirmelerin geri alınması veya daha önce bölgesel bir tedarikçinin (genellikle özel) aktif olduğu yerlerde yeni yerel tesisler oluşturulması gibi farklı biçimlerde ortaya çıkmıştır. Özellikle Berlin, Hamburg, ve bununla birlikte Bremen ve Stuttgart gibi büyük şehirlerde, Leipzig'te özelleştirmeye karşı gerçekleştirilen başarılı bir kampanya ve referandum ile, hizmetlerin kamu mülkiyetine geri döndürülmesi için referandum yapılmasıyla sonuçlanan, yurttaşlar tarafından organize edilmiş kampanyalar yapılmıştır. Daha küçük kasabalarda ve kırsal bölgelerde, hatta geleneksel olarak daha muhafazakâr bazı bölgelerde, çoğu zaman yenilikçi hibrit örgütlenme biçimleriyle, enerji sektöründe Yeniden Belediyeleştirme ve yeni kamu şirketlerinin kurulması dalgası yaşanmıştır. (Wagner ve Berlo, 2017) Bu kampanyaların anahtarı, 2006 yılında elektrik şebekesinin mülkiyetini Eon'dan tekrar kazanmış, Hessen eyaletinde yaklaşık 14.000 kişilik küçük bir kasaba olan ünlü Wolfhagen örneğiyle tipikleşmiş, daha geniş çaplı topluluk girişimlerini harekete geçiren çevre gruplarıydı. (Bauriedl, 2016; Cumbers, 2016) Vurgulanması gereken son bir husus; Kuzey Ren-Vestfalya'da dört küçük kasabayı kapsayan, 2009'da oluşturulmuş Hochsauerland Energie GmbH ve 2008'de Almanya'nın İsviçre ile olan güney sınırı boyunca yedi belediye tarafından oluşturulmuş Regionalwerk Bodensee gibi yeni bölgesel kamu mülkiyeti biçimlerini birleştiren kent ve kasabaların artan sayıda kent üstü ve yerel üstü girişimleridir. (Cumbers, 2016). Genel olarak bu süreçler, politik yönetişimin mülkiyet yapıları ve iklim ve enerji politikalarının genel sorumluluğuna ilişkin olarak yerel seviyeye daha geniş bir şekilde ölçeklendirilmesini vurgulamaktadır. ■

ANALİZ

“

Okuduğunuz dergide dünyanın farklı kentlerinde öne çıkan gündemleri, çalışmalarını ve tartışmalarını aktarırken belli ilke ve süreçlerin ortaklaştığına dikkat çekmek istedik.

”

44

Dünyada yeni bir kent anlayışı bir dip dalgası biçiminde giderek kendini daha fazla hissettiriyor ve bir büyük imkan olarak kendisini ortaya koyuyor.

Bugün kent yönetimi; insana ve çevreye kısacası yaşamın bütün unsurlarına dönük bir nitelik taşımaktadır. Montreal’de evsizlere yönelik bütçe ve sosyal konut çalışması belediyeçiliğin temel hareket noktasını ortaya koymaktadır. Londra Belediyesi’nin yenilenebilir enerji konusunda kendi şirketini kurması ve Londra halkına daha ucuz elektrik sağlaması bir taraftan çevreye dönük önemli bir hamle niteliği taşıırken diğer yandan halkın temel haklarından biri olan hizmete ucuz erişimi konusunda da büyük bir adım olarak yorumlanabilir. ►

Bugün dünya üzerinde temel sorunlardan biri olan “sürdürülebilir, sağlıklı gıda tedarikine” yönelik olarak Avrupa’nın önde gelen 14 belediyesi bir araya gelmesi bu alanda kısa ve uzun vadede çok sayıda çalışmanın gerçekleştirilmesinin hayati önemde olduğunu ortaya koyuyor.

Bisiklet dostlu kentler, elektrikli toplu taşıma araçları, kaldırım ışık tutan trafik işaretleri gibi uygulamalar kısa süre içinde yaygın bir nitelik kazanacaktır.

Bugün artık kent yönetim anlayışında zorunlu bir değişime tanıklık ediyoruz. Küresel ısınma, çevre alanında yaşanan tahribat teknolojinin ne için ve nasıl kullanılması gerektiğinin sınırlarını belirliyor.

Ekonomik ve sosyal alanda yaşanan eşitsizlikler belediyelerin bir diğer gündemini teşkil etmektedir. ABD’de Kingston kentinin kapitalizme karşı yeni bir kent ekosistemi kurma çabası yakın bir gelecekte özerk kent tartışmalarını da gündeme getirecektir. Kendi kendine yetebilen kentler ve kentli yurttaşların ihtiyaçlarını karşılamaya dönük çalışmalar kentsel dönüşümü yönetsel düzeyden toplumsal düzeye çekmektedir.

Bütün bu deneyimler; kentsel çalışma, üretme ve paylaşma süreçlerinin eşzamanlı olarak nasıl gerçekleştirildiğini bize göstermektedir. Her düzeyde giderek çevreye duyarlı bir anlayışın hakim olması, temel önceliklerin bu çerçevede belirlenmesi kentlerin ve dünyanın ihtiyaç duyduğu bir anlayışın geliştiğini göstermesi bakımından oldukça sevindirici bir olumluluktur.

Bugün kapitalizmin yaşadığı yapısal kriz ve bunun sonucunda ortaya çıkan insani kriz acil bir

müdahaleyi gerekli kılmaktadır. Barınma, sağlıklı gıdaya ulaşma, sağlık, eğitim kısacası insani temel gereksinimler ve haklar alanında yaşanan çözülmeye karşı alternatif oluşturma, yeni imkanlar geliştirme temel belediyeçilik hizmetlerine dönüşmüş durumdadır. Yani belediyeler bu insani krize müdahale etmekle yükümlüdür.

Dünya kentlerinin gündemi ile ülkemiz kentlerinin gündemleri arasında ortaklaşmalar ve farklılıklar elbette ki olasıdır ve olağandır. Ancak dünya kent gelişiminin doğrultusunu bilmek ve bu çerçevede bir hassasiyet oluşturmak Türkiye kentlerinin dünya kentleriyle her alanda ortaklaşmasına, dayanışmasına ciddi bir zemin hazırlayacaktır. Kentleri salt rekabet ekseninde ele almamak, oluşan birikimleri paylaşmak yeni çözümlerin de ortaya çıkmasına imkan sağlayacaktır. Dünyanın ağırlık merkezi giderek kent ekseninde şekillenmeye başlamıştır. Kent gündemleri artık ülkelerin gündemleriyle rekabet edecek düzeyde bir karşılık bulmaktadır. Kentleşen veya kent hizmeti alan dünya nüfusunun her geçen gün artması temel olarak kentin yeni bir olgu olarak tanımlanmasını da gündeme getirmektedir. Bu elbette aynı zamanda hizmet çeşitliliğinin artmasını, kaliteli ve ucuz hizmetlerin sunulmasını da bir talep olarak kent yöneticilerinin karşısına çıkarmaktadır.

Bugün için tarihi önemde olan şey, deneyimlerin paylaşılmasıdır. Artık kentler benzer sorunlarla uğraşmakta ve buna dönük çözümlerin ya da eylemlerin bilinmesi çok ciddi kolaylıklar sağlamaktadır.

Dünya kentlerinin gündemini takip etmeye, paylaşmaya, yeni tartışmaları ve pratik uygulamaları aktarmaya devam edeceğiz... ■

Dünya Kent Gündemi Yayın Kurulu

45

www.izmir.bel.tr

